

REBELL

Utgitt av NORGSKINGDOM

Nr 3-2000

15 kr

framtid er
FANTASTISK

Og: Cuba libre ♦ Spis de rike ♦ Sosialisme ♦ RadiOrakel

Rebell blir utgjeve av Raud Ungdom
 Ansvarleg redaktør: Jørgen Strickert
 Fon: 41 43 43 87, e-post: strickert@raud.ungdom.org
 Bidragsytarar #3-00: Tomas Bertelsen, Joakim
 Faxvaag, Kenneth Fuglesmo, Pål Hellesnes, Hannah
 Helseth, Hege Bae Nyholt, Eivind Volder Rutle,
 Ragnhild Sandvik, Willy Similä. Takk til Klassekampen.

Innhaldet i signerte artiklar representerer ikkje
 nødvendigvis Raud Ungdom sitt syn,
 men det hender.

Vil du vere med, så heng på. Neste Rebell kjem
 25. oktober, og daudstrek er 15. oktober.

Adresse: Osterhausgata 27, 0183 Oslo
 Faks: 22 98 90 55 Fon: 22 98 90 70
 E-post: rebell@raud.ungdom.org
 På nett: sosialisme.no
 Kontonummer: 0530 03 33062

ISSN 0802-3786

abonnér på rebell

110 KR FOR 8 NUMMER. FON: 22 98 90 70

Framsidedeiletet er tatt av Benoit Perrin

Dristig eksperiment

Særs mange har gjennom tida prøvd å finne Den Gyldne Middelveg. Med Rebell gjer vi eit nytt forsøk. Eksperimentet er meget dristig - så langt har ingen fått det til.

Jørgen Strickert

Hypotesa er at det går an å lage eit ungdomsblad som ikkje er fullstendig idiotisk og tanketomt, at det kanskje er muleg å lage ei budstikke som folk faktisk vil vurdere å kjøpe, utan å lokke med så mykje som eit liten erigert penis ein gang.

Teorien er at det finst ungdom som er interesserte i andre ting enn pynt, dop og Aqua-Lene - at vi ikkje er så dumme som vi ser ut til å vere.

I denne utgåva av Rebell kan du mellom anna lese om folk som på ulike vis har tatt oppgjer med gamalt skrot rundt seg og starta noko heilt nytt - på eiga hand. Forkasta gamalt grums og ubrukelege malar, og laga sine egne prosjekt, sine egne dristige eksperiment.

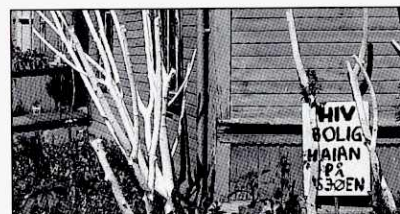
Kubanarane jaga ut den snyltande overklassen og kasta seg ut i eit sosialistisk eksperiment. Svartlamonittane viste Trondheim kommune fingeren og skipa sin eigen festival. I Oslo tar RadiOrakel opp kampen om det offentlege guterommet og lagar den einaste kvinnedominerte radiostasjonen i Noreg.

Ikkje så reint lite dristig.

Rebell er kanskje ikkje fullt så dristig, men vi har likevel eit spanande eksperiment på gang: Vi vil prøve å vere fornuftige og interessante på same tid! Kanskje er det muleg å ønskje forandring utan å vere religiøs, sinnslidande eller barnsleg av den grunn.

Kanskje er det muleg å *meine* noko, langt inn i år 2000. Mon det.

Spis de
rike!
SIDE 13

3 TEPPEFALL FOR VEITA SCENE?

4 UKRUT - tøv & tant

6 MØKKAPARTI

7 CUBA LIBRE!

- på chartertur til sosialismen

10 RADIOREBELL

12 GP LAR RASERIET STRØMME

13 SPIS DE RIKE

- gjørdetsjøl-festival i Trondheim

16 FRAMTIDA er FANTASTISK - GAFS!

18 RAUD UNGDOM - heng med!

KNIVEN PÅ STRUPEN FOR ALTERNATIV MUSIKKLUBB: Hva nå, Veita Scene?

av Joakim Faxvaag

Konsertmiljøet i Trondheim fikk seg en skikkelig knekk denne våren. Veita Scene, en av landets beste scener, var tvunget til å legge ned driften. Grunnen til dette var treg betaling av leie i enkelte perioder året før, og nå skulle huseieren investere mange millioner for å bygge om til leilighetskompleks.

Veita er ikke som mange andre scener rundt i landet, de driver alternativt. Her er det ikke snakk om blodkapitalisme, musikken kommer først og fremst. Det er bare teknikerene, to bartendere og renholdspersonalet som får lønn, for å sikre bra kvalitet på konsertene.

Da Scenesyndikatet tok over driften av stedet, tok de også over en gjeld på nesten en million kroner. Dette har ført til en del røde tall, men nå så det mye lysere ut, Veita gikk nemlig med overskudd de siste måne-

dene, for første gang på lenge.

Det er ikke bare Trondheim som får lide av nedleggelsen. Byen virker som et bindeledd mellom sør- og nord-Norge. Flere band vil kanskje droppe sistnevnte fordi det kanskje ikke er økonomisk grunnlag for å legge turen nordover uten Veita.

Trondheim kommune er den eneste som kan hjelpe. Hvis den stiller seg som sikkerhet og tar over leiekontrakten ovenfor huseieren, vil problemene være ute av verden.

Ildsjelene på Veita venter i skrivende stund fortsatt på svar fra kommunen, men på grunn av fellesferien ventes ikke avklaringen før i midten av august.

I mellomtida holder trøndersk musikkmiljø pusten...

Konsertmiljøet i Trondheim fikk seg en skikkelig knekk denne våren. Veita Scene, en av landets beste musikkscener, var tvunget til å legge ned driften. Nå ligger Veitas skjebne i kommunens hender. (Foto: Joakim Faxvaag)

Praha 2000:

Veien fra Seattle går til Praha!

Bli med! Den 26. september åpner det årlige toppmøtet til Verdensbanken (WB) og Det internasjonale pengefondet (IMF) i Praha.

Hendelsene på møtet i Verdens handelsorganisasjon (WTO) i Seattle i november viste at en verdensomspennende bølge av motstand nå reiser seg i protest mot den økende makta til den globale storkapitalen. I Washington i april møtte WB/IMF også motstand. Toppmøtet i Praha vil bli vår neste store sjansje til å uttrykke krav om global rettferdighet.

Vi vil eksponere båndene mellom WTO, IMF, WB og transnasjonale selskaper, og vise hvordan de arbeider for å maksimere privat profitt på bekostning av folks rett til å beskytte miljøet, sosiale velferdsordninger og menneskerettigheter. Vi skal sørge for at tiden da slike møter foregikk i stillhet, er forbi. Folk kommer fra hele Europa.

Den tsjekkiske alliansen The Initiative Against Economic Globalization (INPEG) planlegger demonstrasjoner, møter og kulturarrangementer under toppmøtet, med massemønstring den 26. september.

Det blir avreise fra Oslo med buss den 23.9 og ankomst tilbake i Oslo den 28.9. Reisen tar ca. 26 timer og koster kr. 1250. Overnatting kr. 450,- for 3 netter ved tidlig påmelding (begrenset antall).

Ta kontakt med:

Praha 2000 v/ Lars Johnsen,
Norsk Transportarbeiderforbund,
Youngstorget 11, 0181 Oslo.
Tlf. 22 14 07 46 eller 90 66 33 16.

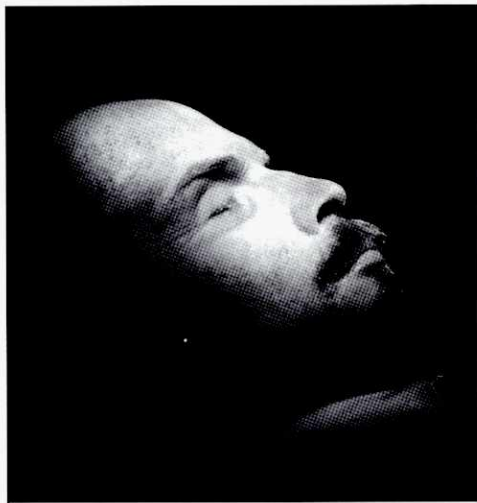
i gamle dager

REBELL
for 5 år siden

Den er tilbake!

Rød Ungdoms verdensberømte Lenin t-skjorte er igjen i salg. Etter utallige bønner har vi bestemt oss for igjen å slippe gamle Lenin ut på markedet. For den latterlige sum av 100 kr kan du bli eier av tidenes tøffeste t-skjorte.

Rebell nr. 3-95

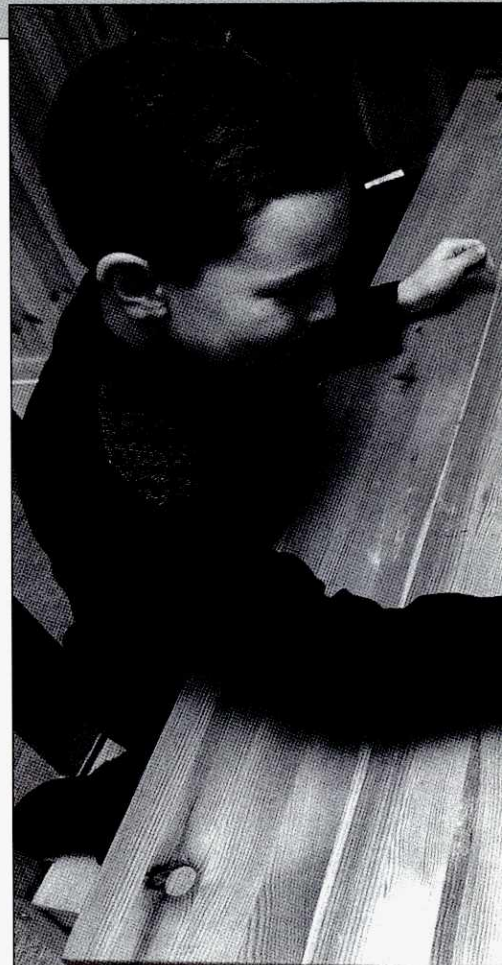

REBELL
for 10 år siden

Å være eller ikke være

Problemet for oss sosialister, er ikke at vi ikke har nok kvadratmeter asfalt under beina, men at folk ikke tenner på ordet sosialisme. At unge tjeskkere blir forbanna når de hører orden sosialisme, skjønner jeg godt. Rød Ungdom må få fingeren ut. Ta et endelig oppgjør med den svarte tradisjonen i kommuneismen. Her er utviklingen i Øst-Europa og oppsummeringen av førti års kommunisme en inspirasjon. Hva gikk galt? Hva kan vi lære?

Rebell nr. 2-90

Ludo. Hysterisk morro for hele familien! (Foto: Scan)

Frå ein vaskeekte kommunist vaskeekte dagbok

06.30: Sto opp, åt organisk dyrka mat produsert av eit lite, norsk selskap. Seier høgt: "Ha-ha, multinasjonale storkonsern! Eg bidrar ikkje til den skitne millionprofitten dykkar!" og hyttar med neven.

07.00 - 08.00: Styrke- og kondisjonstrening, fordi Mao har sagt at vi må vere topp trent til å sprinte opp fjellsidene for å gøyme oss for kontrarevolusjonære etter revolusjonen. Unngår samtidig å vaske meg. Er jo med i arbeidarklassen.

08.30: Arbeid. Jobbar i tungindustrien. Eigentleg er ikkje industrien eg jobbar i så veldig tung, men eg liker å tenkje at han er det. Vi får ikkje hjelmar (treng eigentleg ikkje det her på kontoret), så eg måtte kjøpe meg ein sjølv. Synst han er fin, men dei andre ser litt rart på meg.

09.15: Såg ein undertrykt arbeidar i gangen. Smilte lurt og blunka til han. Han forsto umiddelbart at eg er ein av dei som i det skjulte jobbar for hans frigjering, det såg eg på det overraska ansiktsuttrykket hans.

11.00: Kaffepause. Borgarskapen (sjefen)

kom inn med kake, fordi vi har jobba bra i det siste. Eg var sur og tverr og uhøfleg, og åt matpakka i staden. Grovbrød, norske agurkar og organisk skinke.

16.00: Ferdig på jobb. På veg heim selte eg tolv Rebell. Gav eit nummer gratis til ei aleinemor som åpenbart sleit med å få endane til å møtast. Ho vart glad og knytta neven i klassehat.

16.07: Datt av sykkelen og mista alle Rebella i ein vannpytt. Ein politimann som kom forbi (Klassepurk! Klassepurk! Klassepurk!) spurte om det gjekk bra. Eg spytta litt til side for han og var ufin i språket (igjen).

16.10: Sykla vidare. Kom brått på det som Mao hadde sagt om fjellsidene og revolusjonen, og sykla skikkeleg fort, i det aller tyngste giret.

17.00: Middag. Eg skjeller ut både mor og far, og kritiserar dei for borgerlege avvik. Etterpå går eg på rommet og skummar gjenom dei to første binda av Kapitalen.

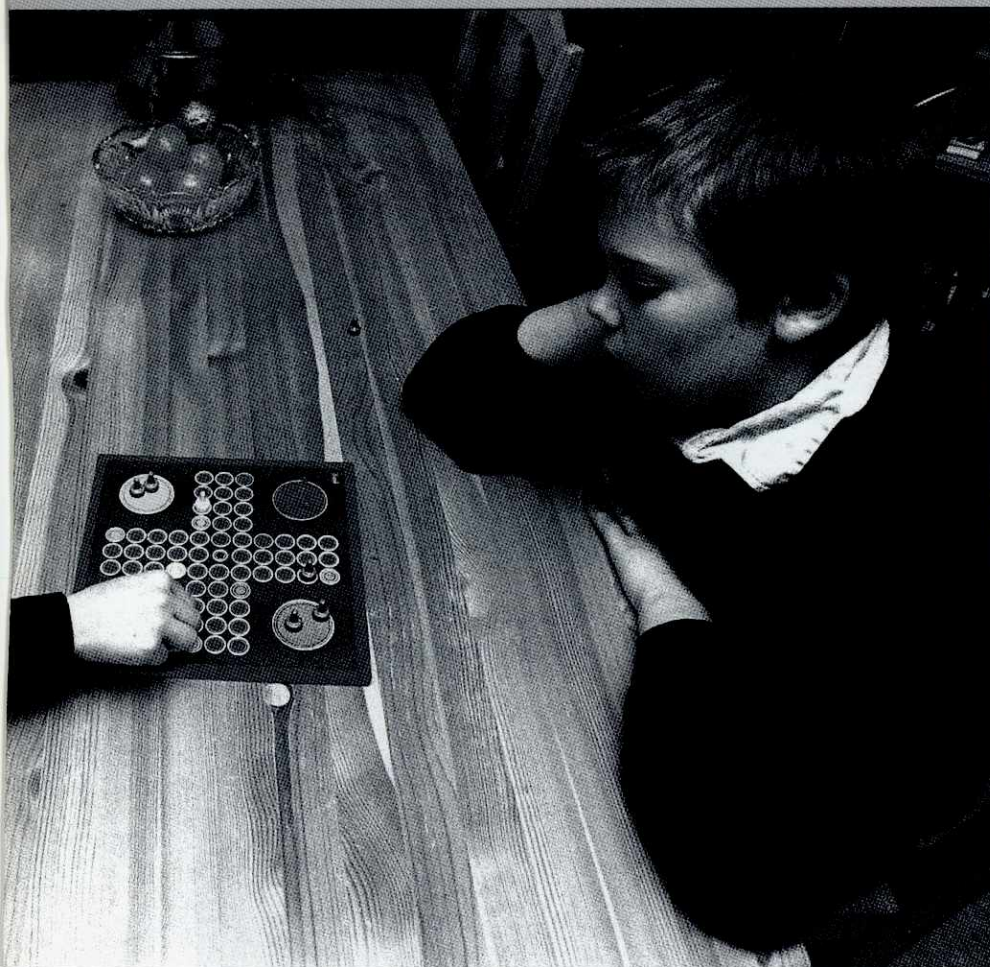
18.00: Medlemsmøte i Raud Ungdom. Eg

har med ein formue i kontingent, og diskuterar ivrig og iherdig. Etterpå føler eg at revolusjonen er litt nærare.

20.00: Etter møtet sykklar eg (skikkeleg fort i tyngste giret) til kontora til Natur & Ungdom, Ungdom mot EU, Jentealliansen, Ungdom mot Narkotika, Ottar, Kvinnefronten og eit par andre organisasjonar for å spørre om dei treng hjelp med noko. Det gjer dei. Lagar tre flygeblad, kopierar dei opp, pakkar og lukkar 800 konvoluttar utan å bruke svamp og heng opp 500 plakatar. På vegen legg eg merke til ei Securitas-bil, som eg glør olmt på.

24.00: Pussar tennene og går til sengs. Må hugse å sjekke om Jordan-tannbørsten kan vere laga av undertrykte barnarbeidarar i fjerne land. Må ikkje bidra til kapitalakkumulasjonen i dei multinasjonale selskapa! Drømmer om at eg er ute og taggar revolusjonære slagord på rådhuset og at eg blir arrestert av politiet, som eg er ordentleg uhøfleg mot. Smilar.

av Georg Bersvendsaasen

Italisensk solidaritet

NTB: 40 år etter nedleggelsen av den siste offentlig godkjente bordellen i Italia, vurderer nå regjeringen å åpne disse såkalte gledeshusene på nytt.

Det er den italienske solidaritetsstatsråden Livia Turco som har tatt opp denne saken. I sin bekymring over den økte gateprostitusjonen, vurderer hun gjenåpning av bordeller. **De saktekjørende kundene er ofte årsak til bilulykker når de kruser rundt i horestrøkerne.**

Kviser og blodtrykk

DAGBLADET: De første kliniske testene av p-piller for menn viste 100 prosent effektivitet og ingen bivirkninger.

Ingen av mennene som tok pillen i en måned, produserte sæd. Pillen hadde heller ingen bivirkninger. **Tidligere versjoner har gitt bivirkninger som kviser og høyt blodtrykk.** Pillen skal nå testes videre i Afrika, men **forskerne mener at den er klar for markedet innen fem år.**

leserbrev: Hvorfor er brus så dyrt i Norge?

Sidan vi ikkje har fått nokre lesarbrev, har vi vald å trykke minikronikken "Hvorfor er brus så dyrt i Norge?", kor Frp'aren Ulf Erik slår eit slag for brus og kolsyre. Innlegget sto i Dagsavisen 28. juli, og vi understreker at det står fullstendig uredigert:

De fleste som har deltatt i svenske- eller danskehandelen har lagt merke til at brus er vesentlig billigere der. Hovedgrunnen til det er den særnorske produktavgiften på kullsyreholdige, alkoholfrie drikker. I Sverige, for eksempel, er det ingen slik særavgift, heller ingen emballasjeavgift og det er lav moms (12 prosent). Slikt må det jo bli prisforskjeller av.

Kullsyreavgiften er en avgift flertallet på Stortinget bruker som en "melkeku". Siden 1994 har avgiften økt med over 40 prosent, og er nå på 1, 58 kroner per liter. Frp mener avgiften bør fjernes helt.

Kullsyreavgiften er nemlig en skatt med skjev sosial profil. I områder med dårlig drikkevann er brus en vesentlig del av barnefamiliers væskebehov. Det er faktisk over en million nordmenn som har for dårlig drikkevann i husholdningene - for dem er brus en nødvendighet!

Det er også slik at lave priser på brus er god alkoholpolitikk. Brus er det reelle alterna-

tivet til alkohol blant ungdom (Jeg ser her bort fra narkotika).

Men er ikkje brus usunt, da? Avgiftene legges på brusen uavhengig av om det er vanlig brus, lettprodukter eller mineralvann. For øvrig inneholder brus ofte mindre sukker enn fruktjuice og husholdningssaft - som ikke har

avgift. Forstå det den som kan.

Frp foreslo i fjor å redusere kullsyreavgiften med 186 millioner kroner. Beklageligvis ble vi stående alene. Vi har også tatt opp et forslag om at hele avgiften skal gradvis avvikles. Dette blir behandlet til høsten.

Ulf Erik Knudsen, Frp

"For dem er brus en nødvendighet!" Ulf Erik (Frp) tar dei svake i forsvar.

(Foto: Klassekampen)

Det Norske Arbeiderfiendtlige Møkkaparti!

av Kenneth Fuglemsmo

(Foto: Skikkelig gammelt)

Det Norske "Arbeiderparti" er minsanten et snodig kreatur. For 80 år siden var det ett av partiene i den Sovjet-dominerte, kommunistiske internasjonale (Komintern). DNA gikk inn for proletariatets diktatur og var erkerevolusjonært.

I dag er DNA på full fart inn i høyresvingen. Partiet har for lengst glemt alle ord som solidaritet og sosialisme. I dag er det markedsliberalismen og dens to paradiser, EU og USA, som blir trykket mot sosialdemokratiets spurvebryst. Partiet som en gang kunne kalle seg arbeidernes parti, kan nå med stø røst tale til fordel for overklassens interesser, uten å av den grunn skifte navn. Det høyeste målet er, som det har vært (i alle fall) de siste 40 åra, å komme seg inn i regjeringslokalene. Hva de gjør der er av mindre interesse.

Men visse prinsipper har holdt seg lenger enn andre. Ap fant tidlig ut at regjeringsjakt

gikk dårlig overens med klassekamp. Når man søker parlamentarisk makt er det som regel tryggere å satse på klassekompromisser. Her kan man oppnå meget i gamle og velstående Norge.

Når konsernsjefer og aksjonærer trengte bedre utdanna arbeidskraft, passa det bra å kreve folkeskole og utdanning for de mange. Da arbeiderne blei dyrere, mer spesialisert og vanskeligere å erstatte for borgerskapet, passa det bra å bedre velferds- og sosialsystemene. Slik har DNA og LO kunnet stå på krav som bedrer tilværelsen for de utbytta klassene, uten å trække kapitalen på tærne.

Men som kjent var ikke Adam lenge i paradiset. I dagens høyteknologiske og "fleksibiliterte" samfunn trengs det arbeidere som flyter litt fram og tilbake mellom jobb og jobb og arbeidsløshet. Kapitalistene tjener grovt på å ha en

"flytende" arbeidsstokk, som gjerne er litt redd for å miste arbeidsplassene sine også.

Hvis Bill Gates og resten av den Globale Guttklubben Grei funnet ut at dette tjener de rikes (deres) interesser, så er DNA på lag med EUs, WTOs, NATOs, GATTs, IMF's og andre griske bokstavkombinasjoners krav om privatisering, kostnadskutt og mer fleksibilitet. Det er lenge siden noen fra "sosialdemokratiet" sto på barriaden for full sysselsetting.

DNA står nå langt unna alt som heter dyvenstreside og sosialisme. Stoltenberg, Jagland og resten av Ap-toppen legger seg langflat for det Frie Markeds arbeiderfiendtlige og menneskefiendtlige mekanismer. Miljømord, arbeidsløshet og privatisering er "nødvendige onder" som hører med under kapitalismen.

DNA har kjøpt den delen av pakka også.

Cuba libre!

Et geografisk forvirra østblokkland
eller ekte latin-amerikansk sosialisme?
Rebell tok charterturen, og det viser seg
at det finst minst to slags Cuba.

Det "virkelige" Cuba - i den grad hvite, rike turister opplever det - er både mer og mindre enn mytenes Cuba.

tekst og foto
Hege Bae Nyholt og Pål Hellesnes

Vårt første møte med Cuba er en ulidelig lang og varm kø. Etter at sjokket fra tropevarmen har lagt seg og lungene har begynt å venne seg til å puste luft som en fuktig klut (og etter de hektiske drag nikotin som gjerne kommer etter 10 timers avhold), får vi den første følinga med kubansk byråkrati. De militært uniformerte tollerne tar sin oppgave som grensevakter alvorlig, må vite. Her skal ingen kunne komme ubedt inn og besudle den tropiske sosialismen. Især en familie med eks-kubanere tar det lang tid å ekspedere. Vi får også vårt første møte med dollarhungeren: På flyplasstoalette-

ne forventes det en liten donasjon som takk for benyttinga av fasilitetene. Har vi ikke mindre enn en tidollarsedler på oss, er det vårt problem.

Sannsynligvis fikk de svært så blide do-vaktdamene en hel månedslønn og vel så det i løpet av noen minutter. "Sorry, no change".

Spol tilbake og start på nytt: Vårt første møte med Cuba foregår lenge før vi setter foten på øya som Colombus kalte "paradis på jord". For det er jo ikke akkurat den minst omtalte øya i verden vi skal til. Mens vi sitter i den slanke metallflykroppen flimrer oppsamla

myter og kunnskap gjennom hodet som en billedkollasj: Diktatoren Batista. Sukkerplantasjer med fattige bønder og amerikanske rikmenn. Fidel og Che. Revolusjon, sosialisme, gerilja og folkemasser i bevegelse. CIA-attentat, grisebukta, Sovjetiske missiler og evige paroler: "Socialismo o muerte" - sosialisme eller døden. Ispedd noen karrige fakta sugd ut av en reisehåndbok fra Danmark. Joda, vi hadde mye Cuba innabords før vi satte foten på kubansk jord.

Men det "virkelige" Cuba - i den grad hvite, rike turister opplevde det - var både mer og mindre enn mytenes Cuba.

Når du reiser til Cuba som turist kan du ta et valg. Du kan velge komfort og turistfasiliteter og dra til turistmaskinen Varadero. Varadero har noen av de flotteste strendene på hele øya, og en etter hvert imponerende ansamling mangestjerner hotell, men du treffer ikke kubanerne. Det vil si; noen treffer du - de som jobber der. For å komme inn på strendene på Varadero, må kubanere vise fram gyldig arbeidsbevis.

Dels tilfeldig og dels bevisst valgte vi et hotell noen kilometer utafor Havana - like ved en stor offentlig strand. Det var ikke like mange turister og utvalget av barer, restauranter o.l. var ikke overveldende.

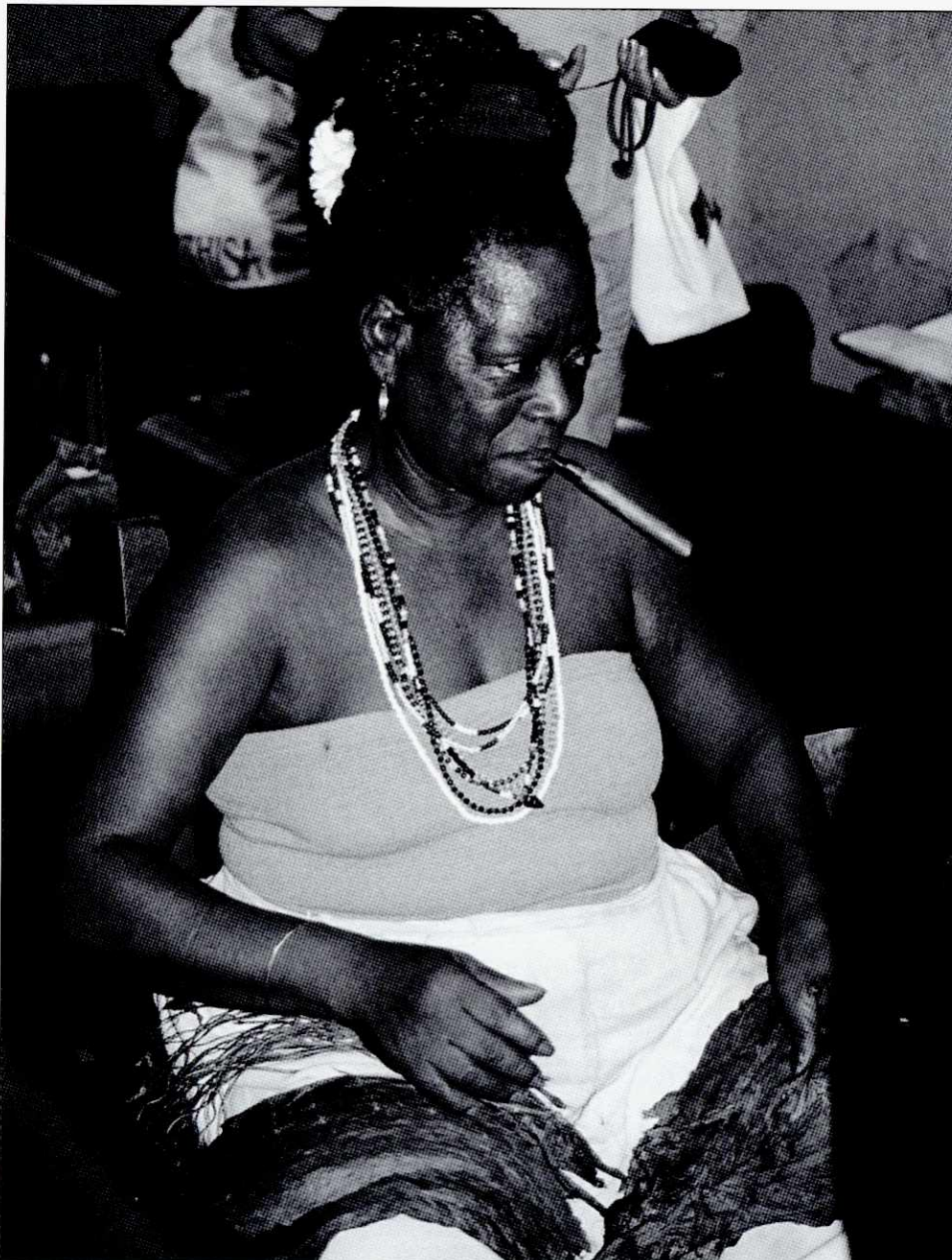
Men følelsen av økonomisk apartheid var mindre trykkende. Men effektene av fattigdommen fikk vi rikelige muligheter til å studere.

Horer og horer

Fidel Castro har i et inspirert øyeblikk uttalt at Cuba har de høyest utdannede prostituerte i verden. Fenomenet kalles "Jineterras" (jinetteria betyr "hun som rider"). Det er et klart skille mellom "jinetteriaene", som prostituerer seg for vestlige turister og dollars, og "putas" (horer), som prostituerer seg for kubanere. Mens "puta" er et nedsettende uttrykk, har det å være "jinetteria" en viss status.

Spør du fattigjenter på Cuba om hva de helst vil bli når de blir store, svarer mange av dem "jinetteria". Det som lokker er tilgangen til dollar, og askepottdrømmen om å gifte seg med en rik vestlig mann og komme seg vekk fra fattigdommen på Cuba.

Og vi så dem godt, der vi lå i solsteika. Småfeite tyske turister ble svært gode venner

med cubanske skjønnheter etter bare få minutter. Men sjøl om "jineterras"ene har en viss status, må de være oppmerksomme - det allestedsnærværende kubanske politiet, som patruljerte stranda i små motoriserte strandsykler var ikke sene om å bortvise de av jentene de tok i "mistenkelig" aktivitet.

Irene på besøk

Politiet er ellers noe en legger godt merke til på Cuba. De er overalt, stort sett beværna, og vi telte i alle fall sju forskjellige typer under vårt opphold. Om polititetheten sier noe om myndighetenes kontrollbehov, så har kubanske styresmakter særdeles lav tillit til sin egen befolkning. Inne i Havana telte vi to politimenn per tre kvartal. Og de er ivrige i tjenesten. En kveld vi kjørte hjem fra Havana måtte drosjesjåføren vår ta en annen vei enn den påbudte, ettersom denne var oversvømt etter sykklonen "Irene"s besøk. Men slikt straffer seg - ved en politisperring ble sjåføren bøtlagt - at han ikke kunne ha kjørt andre steder var irrelevant, - regler er regler.

Hotellet vi bodde på, en rekke mintgrønne (svært populær farge på Cuba) klosser som hadde vært leiligheter før revolusjonen, ble også brukt som feriested for kubanere i helgene. Noe kontakt oppsto jo da mellom enkelte av de vestlige turistene og kubanerne. Slikt ses ikke blidt på - en sivilkledd politimann som observerte samtalen sørget for at kubanerne og turistene ble behørig avhørt etter passieren.

"Irene" kom på uventa besøk litt over ei uke ut i oppholdet vårt, og viste seg å være en svært temperamentsfull kvinne. I den tro at det bare regnet litt ekstra den dagen sykklonen starta, gikk vi oss en tur ned mot stranda, iført medbragte Helly Hansen. Der ble vi kontant avvist av en politimann som pekte oss opp mot hotellet - stranda var ikke trygg. Det var kanskje like greit. Da vi så de knekte palmene og de henslengte bølgeblikkskurene etter at "Irene" hadde dratt sin kos, skjønnte vi at noe rett var det jo i det politiet gjorde.

Mens det verste for oss ved at "Irene" kom på besøk var at vi måtte oppholde oss i hotellbaren og spille bingo med steiner en hel dag, var "Irene" mye verre for resten av Cuba. Gårder og hus ble rasert, strømlinjer brutt (Havana var mørklagt) og avlinger ødelagt, to stykker døde også. At det var en nasjonal katastrofe, skjønnte vi da vi skrudde på tv'n om kvelden før vi la oss. Parlamentet, med Castro i spissen, var samlet for å diskutere situasjonen. Så lenge vi så på, var det bare Fidel sjøl som snakka, kun avbrutt av spørsmål fra media. Da vi skrudde på teven neste morgen, var Fidel der igjen. Om han hadde holdt det gående hele natta, skal vi ikke si for sikkert...

Blant en del radikale i vesten har Cubas

På starten av 90-tallet fikk Cuba bare dekt 10 prosent av landets oljebehov, i dag er de oppe i 30 prosent. Hest og vogn er ikke uvanlige framkomstmidler i storbyen Havana.

jordbruk blitt lovprist som et økologisk foregangsland. Og under en guida busstur rundt på vestsida av øya, ser vi rett nok mange oksedrevne ploger - hester som transportmidler, og arbeidslag med machete som rydda veikanten. Få traktorer, skurtreskere og biler her.

Økologisk primitivt

Er Cuba så "økologisk"? Vel, grunnen er nok mer prosaisk: Oljetørke. Etter at muren falt og de enorme leveransene med billig sovjetisk olje tørka inn, har den amerikanske blokaden fått merkbar effekt.

På starten av 90-tallet fikk Cuba bare dekt 10 prosent av landets oljebehov. Da bestilte Fidel hundretusenvis av sykler fra Kina, og hevdet i store ord at dette bare var en del av "den spesielle periode" (av sosialismen) - det hevder han stadig. I dag har de kommet seg opp i cirka 30 prosent. Bussen vår hadde god plass på motorveien.

For oss så den kubanske landsbygda stusslig og fattigslig ut, men alt er relativt. Vårt reisefølge Jon, som har vært en del i Afrika, påpekte den utbygde infrastrukturen. I andre fattige land stopper veier, strøm og andre "sivilisasjons-goder" ved byportene - her fant vi det i fjerne avkroker. Til tross for spredte forsøk på industrialisering, er Cuba i all hovedsak et jordbruksland. Hovedproduktene er - kanskje ikke overraskende - sukker og tobakk, samt kaffe (verdens beste, selvfølgelig). Før murens fall var markedet østblokken, nå selger de til alle som er villige til å kjøpe.

Cuba er ellers noe så sært som et paradys for Amcar-entusiaster. Landet har blant verdens største samlinger av gamle amerikanske

biler, og mange av dem kjører ennå. Historia bak er spesiell. Før revolusjonen var Cuba hjem for mange særdeles rike amerikanere.

Da Fidels styrker inntok byene flykta de lovlig fort, så fort at alle dollarglisene de hadde importert måtte settes igjen. Disse eies nå av menige kubanere, som ved en serie mekaniske mirakler klarer å få dem til å kjøre, trass i akutt mangel på reservedeler. Drosjene, derimot, er stort sett moderne saker, importert fra Brasil og det fjerne østen. Turistene skal selvsagt sikres den beste komfort...

Forskjell på folk

"Jeg har ikke drukket øl eller kaffe i løpet av de siste årene, røyken kuttet jeg ut for lenge siden. Jeg har ikke penger til sånt med kone nummer to og to små barn. Er de ikke vakre"? Drosjesjåføren holder fram bilder av sin lille familie mens vi ruller gjennom Havanas forsteder. Arkitekturen minner mest av alt om øst-europa. Bygningene er hverken pittoreske eller sjarmerende, men det er her de bor - gjerne flere generasjoner sammen, i leiligheter på størrelse med en romslig hybel.

Det er ikke blokk-kompleksene i "Moskva-style" man som turist lokkes med fra det kalde nord, men de viktorianske kolonibygningene langs Malecom i Havana. Riktig sjarmerende, særlig etter at Unesco har bevilget store summer til å sette i stand husene, som har forfalt sørgelig opp gjennom årene. Men arbeidet tar

dette er cuba

Landareal: 110 860 km²
Innbyggere: 10, 6 mill.
Hovedstad: Havana
Offisielt språk: Spansk

(Tallene er fra 1992)

tid. Familiene som bor i huset har ingen steder å flytte og bor derfor i husene mens de totalrenoveres.

På Cuba står parolen "hele folket i arbeid" sterkt - faktisk så sterkt at det ikke finnes trygd eller sosialhjelp, til tross for en arbeidsledighet på ca 9 prosent. Boom-industrien er sjølsagt turismen, og der blir mange sysselsatt. Foreksempel var det ansatt fem mann til å klippe plen på hotellet vårt - og det var rimelig lite plen...

Opprør på museum

Havana huser også revolusjonsmuseet, der nyssgjerrige turister kan lære detaljer om de forskjellige kampene under revolusjonskrigen, se på Fidels revolver, og studere blodige lommeørklær tatt fra revolusjonære martyrer. Bare deler av de enorme mengdene tekst i museet er på engelsk, så det lønner seg med spansk-talende reisefølge. Rett borti gata, omgitt av ti-tolv bevæpna vakter og pleksiglass finner vi et annet revolusjonsmonument: Yachten "Granma", som i sin tid frakta Fidel, Che og andre revolusjonsledere over sjøen hjem til Cuba.

"Granma" er også navnet på Cubas eneste avis, som er på cirka ti-tolv sider. Landet har også ett tidsskrift og en radiostasjon. Og ett parti. Oppvokst som vi er i vestlige liberale demokratier med (relativ) ytrings- og organisasjonsfrihet har vi vanskelig for å se ettpartistatens fortreffeligheter. Vår guide Maria, partimedlem og kvinneaktivist, har svarene klare:

- Vi trenger ikke mer enn ett parti. Om en har flere parti i et land, er det jo akkurat som om det er flere land i landet. Det vil bare føre til kaos, sier hun i en overbærende tone. Vi føler oss ikke overbevist, men lar det falle. Det er mye mer interessant å høre henne fortelle om problemene en har som kvinne i dagens Cuba.

Machokultur

Formell likestilling er like lite som i Norge noen garanti for like vilkår. Menn på Cuba forventer fremdeles å bli varta opp av sine kvinner. At en del av kvinnene kan betakke seg for sine landsmenns framferd taler statistikken sitt tydelige språk om: Cubas skilsmisseprosent er blant verdens høyeste. Selv om dette selvsagt også henger sammen med økonomiske problemer, er det ikke vanskelig å tro Maria når hun sier at de sliter med en machokultur.

Vi tok med oss mye "Cuba" inn da vi kom til Cuba. Og vi tok med oss mye ut. Følelsen av Cuba. Av landet, varmen, minnene om den vakre naturen, Havanas vakre gater, og lyden av musikken.

Den kvinnelige delen av reisefølget fikk sågar med en blindpassasjer - en aggressiv tarmbasilusk som gjorde livet surt i to uker etter hjemkomsten.

Det er som om tropeøya ikke helt vil slippe taket i deg, seg lenge etter at du har reist.

Et radio

- Damer gjør så sinnsykt mye kult, som aldri kommer fram. Derfor eksisterer RadiOrakel, sier Ingrid Wergeland, redaktør i Norges første og eneste dameradio.

Orakelet startet i 1982 og da med den prangende tittelen "verdens første kvinnersradio".

- Media er mannsdominert, og det tok de konsekvensen av på samme måte som vi gjør i dag, sier Ingrid Wergeland.

Et prinsipp står fast: Her skal kvinner for en gang skyld dominere. Både foran og bak spakene skal det være overvekt av kvinner.

RadiOrakels første redaktør, Rita Westvik, levde et tøffere liv enn Wergeland. Hun ble trua av mannebein som følte sine føtter tråkka på etter at RadiOrakel hadde offentliggjort navnet på en horekunde på lufta. I perioder turte hun ikke å gå alene på gata, og måtte sove hos venner, etter telefontrusler om massevoldtekt.

Men Wergeland har ikke mindre ambisjoner:

- I dag er det cirka 50/50 med gutter og jenter som går på journalisthøgskolen. Allikevel blir intervjuobjektene som oftest menn, de får uttale seg og det er de som synes. Selv om du er dame er du ikke nødvendigvis bevisst på å synliggjøre andre kvinner. Det er den manglende bevisstheten vi vil gjøre noe med.

Kvinnersradioen starta med 8 timer sendetid i uka. Det var et overskudd fra kvinnekulturfestivalen på 20.000 kroner som ga startkapital til verdens første kvinnersradio. Da var gjennomsnittsalderen 30 år, men nå er den nede i 25. Helt fra begynnelsen tok de driftige kvinnfolka med seg noen menn, for på Orakelet har det også vært gutteandel fra begynnelsen av.

Havana lå mørklagt - gårder og hus ble rasert, strømledninger brutt, avlinger ødelagt og to mennesker omkom da sykklonen "Irene" herjet Cuba.

Radio-orakel

Navn **Ingrid Wergeland**
 Alder **21 år**
 Jobb **Redaktør i RadiOrakel**

Har jobba på radioen i tre og et halvt år og tenker å bli værende en god stund til.

– Vi har en ganske pompøs idè om at vi skal være stemmen til “de stemmeløse”, sier RadiOrakel-redaktør Ingrid Wergeland (21). Foto: Jorun Sjølli

Første gang Ingrid Wergeland var innom RadiOrakel i Blitz’ toppetasje, var hun 14 år gammel.

- Jeg og ei venninne dreiv og organiserte en demo mot Børre Knutsen og Ludvig Nessa, antiabortprestene. Så stod det en lapp nede på Blitzkafeen: “Kan de demo-jentene komme opp en tur?”.

- Det var ganske skummelt å bli intervjuet, men det ga meg lysten til å komme tilbake. Da jeg begynte på kurs var jeg 18 år gammel. Jeg har alltid syntes det har vært gøy med radio - og RadiOrakel var liksom kult, da. Dessuten har jeg alltid kjent folk som har jobba her: Kusina mi og tremeningen min, for eksempel.

- Utgangspunktet for å begynne å jobbe i RadiOrakel var vel at det var “kult”. Det å få møte masse spennende mennesker og løpe rundt med mikrofon. Men jeg hadde ikke blitt værende hvis jeg ikke følte at jeg har en

bredere oppgave enn å viderefremde hva andre folk driver med. Det barnslige, selvsponerende utgangspunktet gikk ganske fort over.

- Hva skiller RadiOrakel fra andre radiostasjoner?

- Vi tar opp saker ingen andre vil røre ved, og vi vil være en radio som jobber med saker vi selv synes er interessante. Vi har en ganske pompøs idè om at vi skal være stemmen til “de stemmeløse”.

- I vår plattform står det at vi jobber mot all diskriminering og ønsker å synliggjøre kvinner i media. Dette er hovedretningsslinjene, men det er folka som jobber her som bestemmer hva radioen skal være.

- Hvordan gjør dere jenter synlige?

- Vi intervjuer damer for det de gjør og er bevisste på å få kvinner til å uttale seg om

saker. Et spørsmål vi sjelden stiller er: “Du, som kvinne og mor, hva mener du egentlig om gasskraftverk?”. Snakker vi med et band, spør vi om konserten. Snakker vi med en kvinnelig skuespiller, spør vi om forestillinga.

- Damer gjør så sinnsykt mye kult, som aldri kommer fram. Derfor eksisterer RadiOrakel, sier Ingrid Wergeland og gjør seg klar til nok en uke med kvinneverradio.

I dag sender RadiOrakel 30 timer i uka på FM 99,3 og rundt 40 personer er innom og gjør noe i løpet av en uke. Altså er RadiOrakel litt av en bevegelse for å synliggjøre kvinner.

tekst
 Hannah Helseth

Meet The Residents

av Willy Similä

Siden begynnelsen av 70-tallet har The Residents vært med på og endre det amerikanske musikklandskapet med sin eksperimentelle musikkssjanger. De er omgitt av myter, og har oppnådd kultstatus ved å opptre anonymt.

I 1972 ga de ut sin første single, "Santa Dog". Med denne singelen stakk The Residents dypt ned i de amerikanske verdiene ved å fornærme både julenissen og Gud.

Samtidig som de drev og eksperimenterer i studio i begynnelsen av 70-tallet, og utgivelsen av de tre første platene, begynte de å eksperimentere med en visuell uttrykks form. I følge Barbara London i Museum of Modern Art, var The Residents en av de første grupper som utviklet musikk videoen.

"Eskimo", som kom ut i 1979, ble The Residents' best solgte til da. Plata skulle fortelle historien om eskimo kulturen og deres ritualer. Residents brukte den nyeste teknologien for å få fram lyder i en lav teknologikultur. Det uten tvil typisk for The Residents og ha et 16-spors studio, og slå på en kortstokk med en hammer og si at det var en "eskimo som slo hjel en huskie". Andy Gill i New Music Express skrev at plata "Eskimo" fikk andre band med politisk innhold til å virke småborgerlige i sammenligning.

I 1980 ga de ut sin største kritikk av popfascismen, "The Commercial Album". Plata er en samling med 40 ettminuttslåter, for å demonstrere hvor hjernedød den amerikanske platebransjen er.

"The Mark of the Mole" (1981) er første del av The Residents' triologi om klassekamp, intoleranse og hat. De to andre er "The Tunes of the Two Cities", 1982 og "The Big Bubble", 1985.

The Residents tar oss med på en reise, til den andre siden av det amerikanske samfunnet. Med en sinnsyk kultur for undertrykking. De står som tilskuere og reflekterer bruk og kast-samfunnet gjennom sin musikk. Og hvor lenge The Residents fortsetter?

Hvem vet...

The Residents på nett:
www.residents.com

Gateparlamentarikerane slår til igjen og lar raseriet strømme...

av Tomas Bertelsen

La Raseriet Strømme er Gatas Parlaments siste EP - utgjeve i ei perfekt tid, no når det brått er allment akseptert å rappe på norsk. Folk har forstått at det faktisk går an å bruke det språket ein nyttar til dagleg, og band som Tungtvann, Klovner i Kamp og Pen Jakke sel bra. No skal eg ikkje seie eit vondt ord om desse andre gruppene, men dei har fått ufortjent mykje skryt for sin "banebrytande" bruk av norsk. For dei første som rappa på norsk i Noreg var faktisk Gatas Parlament. Autobahn til Union heitte skiva, utgjeve kun på vinyl i 1994.

Mykje kan seiast om Gatas Parlament, men ingen kan beskyldje dei for å vere alt for produktive. I dei seks åra etter Autobahn til Union, kom (berre) to EP'ar (Slå Tilbake og Naturkraft) i tillegg til ein singel – Stem Gata Parlament, i anledning sist val. I påvente av det etterlangta fullengdealbumet frå GP, slapp dei for kort tid tilbake La Raseriet Strømme på 12" vinyl. I tillegg til tittelsporet, inneheld plata òg B-sida Asfaltevangeliet.

Jester har tatt seg av produksjonen, og har funne eit groove som kunne vore henta frå ei kva for Best-of-sofakrok-samling som helst. Aslak og Elling er tightare og meir samspelte enn dei nokon gong har vore: Det flyt betre og det merkast i det heile tatt godt at begge har drive på med dette ei god stund.

Dei tidlegare utgjevingane frå GP har vore prega av lite påkosta produksjon og

GP's siste singel, La Raseriet Strømme slår som ein knyttneve og har eit budskap som ein tar seriøst.

enkle, men ukonvensjonelle beats. Dette har funka bra, til tider veldig bra, men GP har løfta seg milevis kvalitetsmessig med denne siste utgjevinga.

La Raseriet Strømme er derimot meir laidback enn vi kjenner frå GP frå før. Beaten kan vel ikkje lenger karakteriserast som "hardcore", men av ein eller annan grunn høyrast GP sintare ut enn på lenge. Medan tidlegare utgjevingar inneheld aggressiv kommunistagitasjon, er La Raseriet Strømme framleis sterkt politisk ladd, men på ein annan måte og i ein annan form. No skal eg ikkje påstå at eg veit korleis Aslak og Elling har tenkt når dei forfatta tekstane, men kanskje ligg det i stilendringa ei erkjenning av at det er lettare å nå ut med ei meining viss ein ikkje prakkar det på folk? Uansett: La Raseriet Strømme slår som ein knyttneve og har eit budskap som ein tar seriøst.

B-sida heiter som sagt Asfaltevangeliet, og er ein vittig sak som tar for seg historia om da hovudpersonen (som heiter Jesus Kristus) vil bli med i Gata Parlament.

Gata Parlament er sjølv sagt motstandarar av copyright, og difor er heile EP'en tilgjengeleg på www.freetrax.com. Last for all del ned låtane, men kjøp EP'en viss du synst det er verdt det. Desse to spora er henta frå fullengdealbumet Holdning Over Underholdning, som ifølge GP sjølv skal kome "til hausten". Springande informasjon om dette finn du på www.gatasp.no.

Og pokker, som eg gler meg til albumet.

(Foto: Joakim Faxvaag)

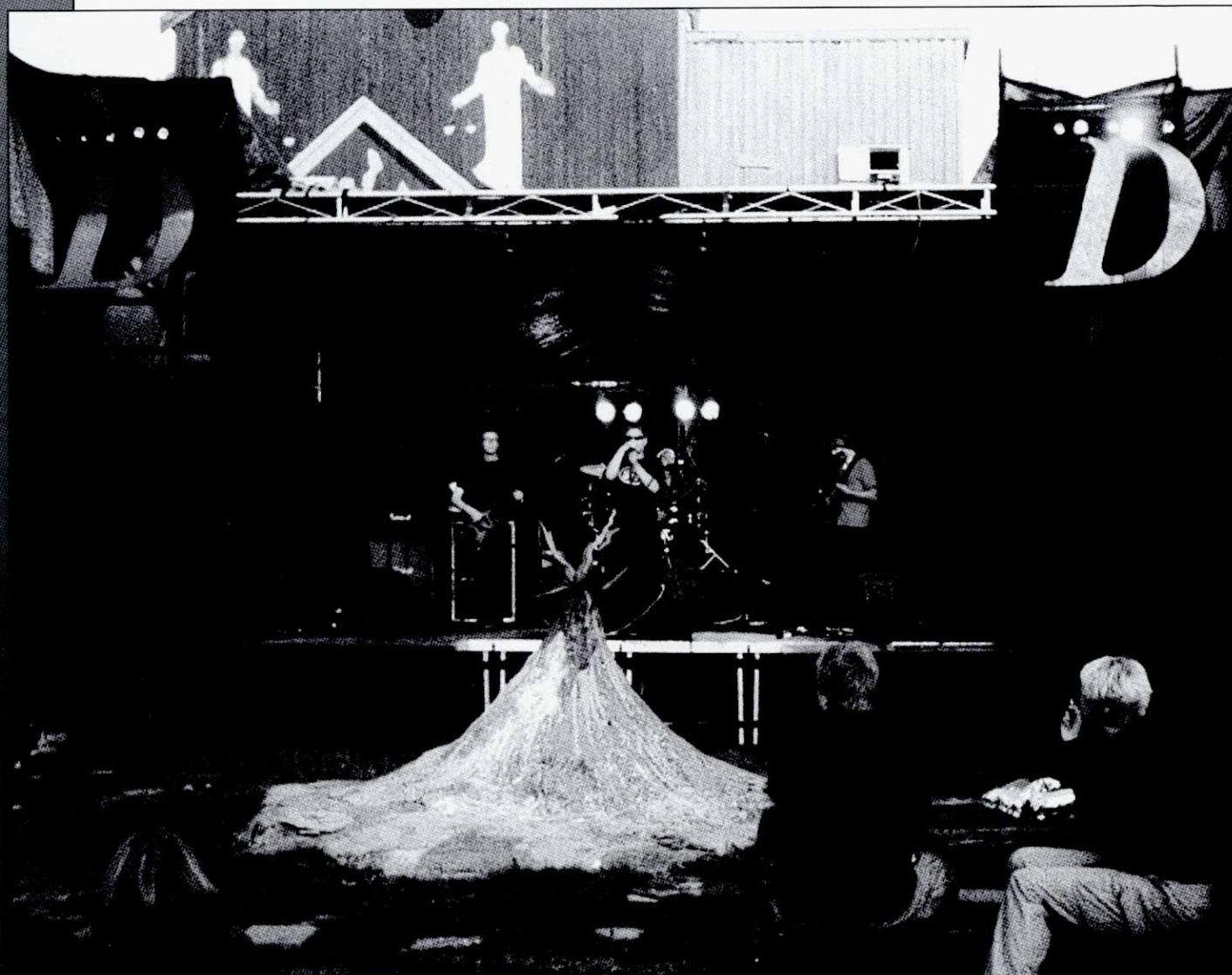
Spis de rike!

- Eat the Rich er musikk, teater,
film, politikk og kunst
i en salig, ikke-kommersiell
og ideell blanding.

tekst Ragnhild Sandvik
foto Joakim Faxvaag

Eat the Rich er ikke som andre festivaler.
Her kan hvem som helst gjøre hva som helst i løpet av to dager.
Tanken er at alt er tillatt og at ingenting skal koste penger.

(Foto: AKKS, Trondheim)

Eat the Rich betaler ingen for å opptre, likevel blir pågangen av band og andre utøvende kunstnere større år for år. Forstå det den som kan.

I 1997 var Trondheim by (angivelig) 1000 år gammel. Dette ble feiret av kommunen med en storslagen Festuke - en FolkeFest som det selvsagt kostet sitt å arrangere. Mange syntes dette var sløsing. At Festuka var unødvendig dyr, og kanskje ikke engang særlig kul. Flere av disse folka bodde i bydelen Lamon, og begynte å tenke på et alternativ til byens overdådige feiring av seg sjøl. Slik kom den første Eat the Rich-festivalen i stand. Noen bakgårder og leiligheter, en liten

park på Svartlamon og masse engasjerte folk var det som skulle til. Alle med et ønske om å lage en alternativ kulturbegivenhet, men UTEN å bruke penger på det... Eat the Rich har siden '97 funnet sted hver sommer.

Ideologien

Janne Serine er en av de som etterhvert er blitt gjengangerne i arrangeringa av ETR. Hun bor sjøl på Lamon, eller Svartlamon som området kalles, og hun kan fortelle at

ETR er en høyst demokratisk festival. Det er ikke, og skal ikke være, noen festivalledelse - her bestemmer ingen hvordan festivalen skal bli.

- Siden starten har vi blitt flinkere til å organisere, man lærer jo litt underveis. Men å vise at folk tar ansvar, tør og ikke minst *gidder* gjøre noe uten at de blir bedt om det, er en del av festivalens budskap, sier Janne.

At Eat the Rich ikke er noen inntektskilde for noen er også viktig å få med. Det kos-

Folk som kommer på Eat the Rich opplever ei kul helg, en annerledes og spennende festival. Som kanskje også inspirerer til å tenke videre...

- Gata er di!

Årets Eat the Rich går av stabelen helga 11.-12. august. Det hele starter med en sykkeldemo fra Trondheim sentrum utover til Svartlamon. Her blir

det appeller og festivalen åpnes. I tillegg til de banda jeg nevnte tidligere vil det i år for første gang bli egen hip-hop base, leda av Konzept. Med band, dansere, DJs, gjøglere, breakere, poeter, demonstranter - for å nevne noe, er Eat the Rich absolutt verdt et besøk.

- Det viktigste er at dette er en "gjør-det-sjøl"-festival. Gata er di! er motto for ETR, og det stemmer faktisk, avslutter Janne.

ter ingen-ting å komme inn på Eat the Rich, alle aktiviteter er gratis og man kan kjøpe seg mat til det man betaler for å lage den. Ymse ideelle organisasjoner blir invitert til å delta med stands, teater, gjøglere, politiske møter - hva som helst.

- Eat the Rich er musikk, teater, film, politikk og kunst i en salig, ikke-kommersiell og ideell blanding, oppsummerer Janne.

Deltakerne

Men hvordan er det med oppslutninga fra litt større band som vel godt kunne tenke seg noen kroner for å opptre?

- Vi er den eneste festivalen med vår ideologi i Norge. Band som spiller her har en grunn til å ville det. Det er faktisk band fra Oslo og andre steder som maser om å få komme, er svaret jeg får.

De fleste bandene som spiller i år er fra Trondheim, og fra spillelista nevnes *Hobbits*, *Dipsomaniacs*, *paragraf 119* (Danmark), *Pornshop* (Stavanger), *Gebhart & Hagfors* (fra Motorpsycho), *Tugboat*, *RIFU* og *John Doe* - blant andre.

- Vi starta planlegginga av årets festival i mai, hadde åpne møter for alle interesserte og begynte å ta kontakt med band og tenke praktisk. Sjøl om mye er klart allerede, veit vi av erfaring at helt til festivalen er godt og vel igang vil det dukke opp nye kunstnersjeler med flere sprell.

- Hva med publikumsoppmøtet? Kommer det mye folk på ETR? lurer jeg på.

- En høyst uoffisiell telling på fjorårets festival viste over 1000 besøkende på én av festivaldagene. Det er ganske mange, når vi aldri har gjort noe for å vises i media eller reklamere på forhånd. Det er jungeltelegrafene som virker og som trekker folk hit, forteller hun. Eat the Rich har også et variert opplegg for unger på dagtid - med maling, teater og musikk. Faktisk det eneste tilbudet av en slik art for barn i Trondheim, får jeg vite.

Svartlamon..?

Svartlamon var i det siste tiåret av forrige århundre (les: 90-tallet) Trondheims desidert mest omtalte bydel. Området tilhører bydelen Lademoen, ca. 2 km nordøst for Trondheim sentrum. Grunnen til at Svartlamoen, og særlig innbyggerne der er blitt så kraftig eksponert i media, er deres langvarige kamp mot kommunen, bilbutikken Strandveien Auto og Trondheim bystyre. Helt til i fjor levde svartlamonittene i uvisshet om husene deres ville bli revet eller ikke.

Den eksisterende bebyggelsen på Svartlamon består av omtrent 30 trehus bebodd av 100-120 mennesker, samt lokalene til Strandveien Auto AS. En del av boligene leies ut av Ungbo (for ungdom under 25), andre via kommunens ordinære utleievirksomhet. Disse trehusene er fra siste del av 1800-tallet, og det har vært nødvendig med betydelig oppussingsarbeid for å

holde dem beboelige. Alt vedlikehold har blitt utført av beboerne, og engasjementet for å redde Svartlamon vitner om en sterk tilknytning til området. Det er kjent at miljøet på Svartlamon skiller seg ut fra de andre delene av byen, kanskje først og fremst fordi det er stort sett unge mennesker som bor der. Det er også et rikt kulturliv der, i særlig grad for kultur som blir betraktet som "alternativ".

Kampen for å bo billig og sentrumsnært, og ikke minst for å bevare et unikt miljø, vant svartlamonittene. Beboerne har store planer for hvordan området nå kan utvikles videre, med tanken om å bo økologisk og kollektivt som viktigste inspirasjon.

Vil du lese mer om Svartlamon, sjekk hjemmesidene til beboerforeninga på www.svartlamon.org

Hva slags framtidssamfunn?

Intellektuelle kritikere av "utopiske" program bekjenner seg til den livstrette postmoderne pessimisme. Vi trenger litt science-fiction!

av Trond Andresen

Når en makthaver i et kapitalistisk land blir spurt om hva slags mål han har for samfunnet, får man til svar den forutsigbare lekse om "å styrke konkurranseevnen". I litt mer høytidelige stunder mumles det pliktskyldig noe om "bærekraftig utvikling". Men spør du om hvordan samfunnet konkret bør se ut om 150 år, blir han svar skyldig.

Spør du en revolusjonær marxist av en viss type om det samme vil du få noen ord om sosialisme og kommunisme, men du vil også få ei lekse om at "arbeiderklassen vil sjøl bestemme hvordan samfunnet skal bli når den tid kommer", "skrivebordsoppskrifter fra velmenende utopister har ingen hensikt".

Begge er de uinteresserte i "science-fiction" og unyttige fantasier. Men jeg påstår at dette ikke bare er interessant tidropte, men også viktig for dagens politikk, noe som forhåpentligvis andre kan bli overbevist om etter hvert. Jeg skal innlede med en skisse av det gode framtidssamfunn.

GAFS

Hva er den grunnleggende tendensen i økonomien, sett over et 150-års perspektiv? Hva er det som bare går oppover, uanfektet av kriger, kriser, økende ulikhet og andre tilbakeslag? Svaret er banalt (men å innse konsekvensene av svaret, er ikke like banalt). Det som øker så eventyrlig, er produktiviteten av menneskelige arbeid. Roboter, datamaskinassistert konstruksjon og produksjon, og etter hvert kunstig intelligens, vil gjøre flere og flere av oss "overflødige". Vi er på vei mot det GjennomAutomatiserte FramtidsSamfunnet (heretter kalt "GAFS"). La meg markere min egen holdning: Dette samfunnet blir menneskelig, varmt, mangfoldig, spennende, vennlig mot natur og miljø, og derfor ønskelig. Med andre ord: Jeg ser ikke på teknologi og naturvitenskap som en fiende, men som en potensiell frigjør for menneskeheten.

I GAFS har man løst energiproblemet. Forurensingsfri og tilnærmet ubegrenset solenergi har erstattet kjernekraft og fossile brenslere. Andre forurensingsfrie energikilder er også sannsynlige. Denne energitilgangen, kombinert med utstrakt bruk av informasjonsteknologi i alle prosesser, og befolkninger hvor miljøbevissthet er blitt instinkt, gjør at verdenssamfunnet er i øko-

logisk likevekt. Gigantiske prosjekter av typen "gjør Sahara grønn" er i gang. Industrien går uberørt av menneskehender og sysselsetter kanskje 5% av befolkninga. De tilbringer stort sett sin tid i kontrollrommet, opptatt med sine hobbyer, eller med å konstruere enda smartere automatiske produksjonssystemer. De er tekno-frikene, og går på jobb ikke fordi de må, men fordi de liker det.

De øvrige 95% er altså "de overflødige". Hva skal så de ta seg til? Før jeg svarer på det, et motspørsmål: Hvorfor trenger vi industri? Er den et mål i seg sjøl? Skulle man tro samfunnstoppene og spesielt NHO får man jo inntrykk av det. Men det er bare tull. Industrien er bare et middel for å gi menneskene tid og mulighet til å gjøre det de egentlig ville like å holde på med. I GAFS tilbyr vi de 95% å holde på med følgende:

- ◆ barnehager med 2 voksne pr. 5 barn
- ◆ skoler med 5 elever pr. lærer
- ◆ helse og omsorg; leger og pleiere i fleng rundt bortskjemte og få pasienter/pleietrengende.
- ◆ hesteopptrett, fjellklatring, seilflyging, sportsdykking, idrett i alle varianter.
- ◆ kunstmaling, poesi, forfatterskap, teatergrupper, fotografering. Alle miskjente genier kan nå trygt leve ut sine drømmer uten å gå på sosialen eller på studielån. Hold på med det du synes er givende livet ut, samfunnet spanderer uansett.
- ◆ forskning i alle mulige "nyttige" og "unyttige ting", uten å ha Hernes eller lånekassa hengende over skulderen. Hvis det mest interessante du kan tenke deg er et prosjekt om "forekomsten av semikolon hos Litauiske forfattere i perioden 1950 - 1960", så for all del, sett i gang!
- ◆ En større del av befolkninga enn i dag arbeider i jordbruk, dyrehold, økologisk gjenreising og utvikling. Ønsker du å bruke tida di på alle tiders hånd-dyrkede gulrøtter? Samfunnet spanderer! Bare gjør det!

Tid til viktige ting

I GAFS er den industrielle produktivitet så eks-tremt høy at det ikke er noe problem for alle å bruke tida på hva pokker de vil. Og uteblir du fra jobb en dag fordi du vil gjøre noe annet, så er kapasiteten slik at det ikke er noe problem. Latskap og unnaluring vil det forøvrig være forsvinnende lite av i GAFS. Vi mennesker liker å skape og å bruke kreftene våre, og vi liker å bli satt pris på av våre medmennesker. Til og med en kvote nød-

vendig drittarbeid er vi villige til å ta vår del av, så lenge vi føler at vi er en del av et samfunn som fortjener vår lojalitet. Så direktørene trenger ikke springe rundt med stemplingskort og krav om le-geattest ved sjukefravær. De kan i stedet tilbringe all sin tid med f.eks. rosemaling. Bedre for dem og bedre for oss andre.

Hva betyr så disse luftige tanker for dagens politikk? De betyr at

- ◆ automatisering er et gode, så lenge ledig arbeidskraft kan settes inn i samfunnsnyttige jobber i stedet.
- ◆ Kortere arbeidstid og jobbdeling er bra
- ◆ flere folk i helse, omsorg, undervisning, forskning, kultur er bra.

Dette siste betyr igjen at en voksende offentlig sektor er et tegn på et avansert samfunn (så lenge industrien automatiseres i samme takt!). Derfor er gnålet om at offentlig sektor må reduseres, bakstreversk og anti-framskritt. I GAFS skal vi ha mange som jobber heltid med å ta vare på/forholde seg til/underholde/lære opp andre mennesker. Slikt arbeid krever tid. Det skal ikke, og kan ikke automatiseres.

Small is beautiful

Det er ingen teknologisk eller økonomisk grunn til at små enheter - det være seg stater eller bedrifter - er mindre egnet til å skape gode samfunn - og en god verden - enn for 100 år siden. De av le-serne som er livende redd for å bli stemplet som "umoderne", og som refleksmessig er enig i at "nasjonalstaten har utspilt sin rolle", er på jorden. Faktisk er det objektive tekno-økonomiske grunner til at små og mellomstore stater nå kan gjøre det relativt sett bedre enn tidligere (og det er de små og mellomstore industriland - som Island, Norge, Danmark, Sveits, Nederland, Sverige - som har lyktes best til nå, samtidig som de i relativt liten grad har utbyttet og undertrykket andre folk og nasjoner). Fleksibel produksjonsteknologi basert på datastyring, roboter og automater gjør det ikke lenger nødvendig med store serier for at et produkt skal bli lønnsomt. Samme utstyr kan brukes til å framstille forskjellige produkter. Fleksibiliteten innebærer også mulighet til å skreddersy produkt et for en kunde, uten at dette medfører store ekstrakostnader. Dermed vil den nærhet til kundene som produksjon for hjemmemarkedet gir, bli et sterkere fortrinn enn det har

Trond Andresen
er amanuensis i re-
guleringsteknikk
ved NTNU

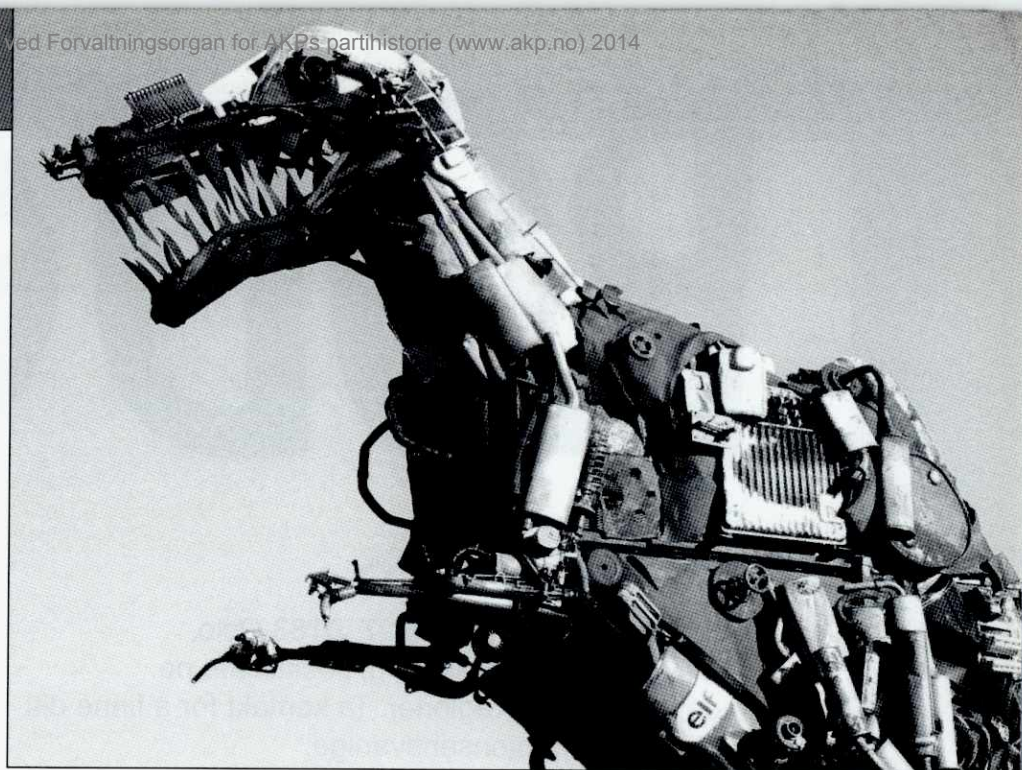
vært tidligere.

Forholdene ligger altså mer og mer til rette for høyteknologisk oppbygging av et allsidig produksjonsliv også i mindre skala. Samtidig må man sjølsagt ha en utstrakt handel landene i mellom. Men nettopp det at verden stadig blir mindre p.g.a. telekommunikasjoner og andre nye metoder for internasjonalt samkvem, gjør det lettere å organisere denne handelen på en rasjonell måte. Forskningssamarbeid, teknisk standardisering, felles miljøbestemmelser, databehandling ved grensepasseringer, etablering av databaser for internasjonale vareleveranser og tjenester, disse prosessene skrider ustoppelig framover rett og slett fordi slikt er rasjonelt, og blir teknologisk mulig. Slike prosesser er verdensomspennende og skjer både innafor og utafor EU. Og disse tiltak vil gjøre det lettere - ikke vanskeligere - for små og mellomstore stater å organisere sitt samkvem med omverdenen.

Mindre enheter er lettere å styre til felles beste enn superstater av typen EU, USA, Russland, Kina. Om dagens små land langt fra er plettfrie, så er poenget at det er lettere for folket å få innflytelse og å få endret på ting i mindre stater. Derfor er det også lettere å organisere en vellykket økonomi i små stater, og bl.a. derfor er også EU et håpløst prosjekt. Jeg ser gjerne at superstater som Russland, Kina og USA på fredelig vis spaltes opp i mindre og mellomstore stater. Til de som måtte innvende at vi må ha forpliktende internasjonalt samarbeid for å løse fattigdoms-, krigs- og miljøproblemene er svaret at det er stormaktene som står for 90% av denne faenskapen internasjonalt. Og i den grad det er vilje i rike deler av verden til utjamning og bistand, så kommer denne først og fremst fra små moderne land av vår egen type. Forpliktende internasjonalt samarbeid har heller ikke vært noe problem til nå for slike land.

Et virkelig verdenssamfunn

I forlengelsen av mine forslag om å beholde og utvikle verden som et nettverk av autonome geografiske enheter (deriblant Norge utafor EU) ser vi hvordan det etterhvert kan skapes et virkelig verdenssamfunn, ikke som en superstat (den kapitalistiske verdensregjering) eller tre konkurrerende superstater, men som et samarbeidende nettverk av mange hundre likeverdige og moder-

ne sjølstendige områder. Dette nettverket kan så - gradvis og på lengre sikt - bygge ned grensene og sine statsorganer og etablere et verdensfellesskap uten militærapparat og byråkrati, kort sagt uten statsapparat i tradisjonell forstand, dvs. (huff) "verdenskommunismen".

Det er nok av dem som vi stemple slike visjoner som "urealistiske". De bør i samme åndedrag spørre seg sjøl om hvorfor knapt noen politiske strømninger stiller opp noen langsiktig visjon om hvor de vil hen. Ofte vil intellektuelle kritikere av slike "utopiske" program bekjenne seg til den livstrette og moteriktige postmoderne pessimisme, gjerne dandert med noen fraser om "kaos" og "menneskenaturen". Posering og åndelig latskap, spør du meg.

Optimisme eller pessimisme på lang sikt?

Jeg tror på et optimistisk scenario, og skal avslutningsvis begrunne hvorfor:

◆ Den grunnleggende krise i verdensøkonomien som er beskrevet tidligere, består. Maktthaverne klarer ikke å løse den. Tiltakene deres forverrer den i stedet, og dette erkjennes av flere og flere, uavhengig av partipolitiske holdninger.

◆ Det gjennomsnittlige utdannings- og kunnskapsnivå i verden stiger. Sjøl om analfabetisme igjen er på frammarsj i noen land, er hovedtendensen klar: Menneskene vet mer om verden rundt seg nå enn for 50 år siden. Og maktthaverne har ikke noe valg. De moderniserer stadig produksjonen for å henge med i konkurransen. Dette krever et stadig høyere kunnskapsnivå i en betydelig del av befolkninga. Men det er vanskeligere å undertrykke mennesker med utdanning. På lengre sikt undergraves dermed maktthavernes mulighet til å hindre samfunnsendringer.

◆ På grunn av utviklinga innen media- og informasjonsteknologi vil stadig mer informasjon nå

fram til folk. Det meste av av dette er søppel og propaganda. Men på grunn av det historisk sett økende utdanningsnivået vil ikke folk i det lange løp la seg avspise med løgner og hjernedød underholdning. Aktuelle undersøkelser viser at folk blir mer og mer immune ovenfor TV-reklamen. Det vil bli et økende krav om sannferdighet. Og alle journalister er ikke budbærere for samfunns-toppene. Mange har en yrkesstolthet som gjør at de prøver å formidle virkeligheten. Moderne mennesker lærer seg å skille mellom skitt og kanel; mellom hvem de skal tro på og hvem de ikke skal tro på.

◆ Den tekniske utvikling innen media- og informasjonsteknologi gjør at grasrota kan drive sin egen informasjonsvirksomhet når regjeringene eller de store medieselskapene skjuler eller forvrenger sannheten: Telefaks, Internett, amatør-radio, mobiltelefon via satellitt, billig og kompakt video-utstyr, mobile FM-kringkastere, alt dette gjør det stadig lettere å drive uavhengig nyhetsformidling. I dag - i motsetning til tidligere - er det umulig for et regime å terrorisere sin egen befolkning uten at verden får vite det. Om noen år kan man lage menneskerettighetsnettverk for verden ved ganske enkelt å dele ut en mobiltelefon til hver landsby i Guatemala, Zaire og andre utilgjengelige steder, og innbyggerne kan via satellitt ringe f.eks. Amnesty i London i samme sekund som de får nyss om at hæren er på vei (det har de fått beskjed om fra noen i nabolaget, som også er utstyrt med en slik telefon).

Vi kan nå oppsummere, med en vri på Marx sitt utsagn om at kapitalismen frambringer sine egne banemenn, proletariatet:

Den moderne kapitalismen frambringer et utdanningsnivå og en informasjons- og kommunikasjonsteknologi som legger grunnlaget for kapitalismens avskaffelse.

RØD U

Her finner du oss

Rød Ungdom, Osterhausgate 27, 0183 Oslo,
22 98 90 70, raud@ungdom.org, sosialisme.no.
RU-landet er delt inn i regioner. Ta kontakt for å finne ditt
RU-lag. Her er de regionsansvarlige:

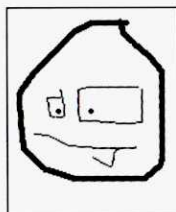
Region 1

Nordland, Troms, Finmark
Katrine Andrea Heggedal
Fon 75 51 66 14 Mob 93 86 36 16

Region 2

Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag, Møre og Romsdal
Pål Hellesnes
Fon 73 50 97 05 Piip 96 84 78 06

Region 3

Sogn og Fjordane, Hordaland, Rogaland
Trude Nilsen
Fon 55 34 52 94 Mob 91 82 56 45

Region 4

Vest-Agder, Aust-Agder, Telemark, Vestfold
Maria Østlie
Fon 38 07 13 56

Region 5

Akershus, Oslo, Østfold
Bjørnar Eide Moxnes
Mob 98 01 03 75

Region 6

Hedmark, Oppland, Buskerud
Åse Garten Galtrud
Fon 61 25 65 82 Piip 96 90 47 26

NGDOM

Hvem vet hva framtida bringer...

Er framtida fantastisk?

Det virker kanskje som et retorisk spørsmål med tanke på at Rød Ungdom har en kampanje på gang med slagordet "Framtida er fantastisk". Men svaret på spørsmålet er ikke "ja", det er "muligens".

For å forklare det har jeg en kjempegod metafor som jeg har funnet på nesten helt selv:

Den skal illustrere et eldgammelt poeng, nemlig at fortid og nåtid finnes det bare en av, men det finnes mange mulige fremtider (fem i dette tilfellet, men det er tilfeldig...).

Hvis vi tar en kjapp titt på det vi vet, blir Status Quo omtrent sånn:

Fortida: Vår menneskeart, Homo Sapiens, så dagens lys for 60.000 - 100.000 år siden. Utviklinga har gått saaakte, og stort sett på naturens premisser.

Eivind V. Rutle
leder i Rød Ungdom

Nåtida (i et stort perspektiv): Homo sapiens har "overvunnet" naturen. De siste 100 årene har det skjedd ei eksplosiv utvikling. Vi har enorme muligheter. Samtidig har verden aldri vært mer skakkjørt* (ikke på noen millioner år, i hvert fall). Vi driver rovdrift på miljøet, og milliarder sulter, mens en bitte liten gruppe mennesker eier stadig mer av ressursene.

Mennesket lærer tidlig hva som er rettferdig. Hvordan gjør vi det når kaka i et bursdagsselskap skal fordeles? Alle får like mye, sjølsagt (jeg ser da bort fra stykket i midten, som selvsagt går til bursdagsbarnet).

Men når sammenhengen plutselig blir større, når vi tenker i verdensmålestokk, gjelder ikke denne enkle, rettferdige logikken. Da skal hvite, lille Preben med rike foreldre ha mer enn fl av kaka. Eller for å snu det på hodet: da har de med "privat initiativ" og "investeringskapital" fortjent pengene sine. Bill Gates, Olav Thon og de andre milliardærene har "fortjent å være rike", sjøl om alle kan se at prisen for noen få menneskers ufattelige rikdom er rovdrift på miljøet og enorm fattigdom for mange .

Kall det hva du vil. Rød Ungdom kaller det sosialisme. Vi vil ha et samfunn der menneskene i felleskap får dra nytte av de enorme mulighetene vi har.

Er du enig? Da bør du ta konsekvensen av det. For hvem er det bestemmer at ting får fortsette som de gjør? Det er vi. Hvem må forandre på det? Også vi.

Bli med i Rød Ungdom. Framtida er fantastisk.

reklame:

OSLO, 27.-29. OKTOBER 2000:

Bli med på ungdomskonferansen

**FRAMTIDA ER
FANTASTISK!**